1850. № 96.

DRENTSCHE COURANT.

Vrijdag, den 29 November.

Deze Courant kost in het ½ jaar ƒ1-60, buiten Assen vrachtvrij ƒ1-75; de advertentiën van 1-5 regels ƒ1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. – Boekaankondigingen 20 pct. rabat. – NB. Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e bl. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

Gedeputeerde Staten der Provincie Drenthe, brengen door deze ter algemeene kennis, dat, volgens art. 21 van het K. B. van 27 Oct. 1827 (S.B. no. 46), houdende bepalingen omtrent de invoering van inhoudsmaten voor drooge waren, het volstrekt is verboden, met gehoopte maten of met een zoogenaamden kop te meten, en dat alle maten gelijkrands moeten worden gevuld, welke waren ook gemeten worden. Wordende een ieder herinnerd aan gemeld verbod en ten ernstigste gewaarschuwd, om zich voor overtreding van hetzelve te wachten; ook wat den koop en verkoop van aardappelen betreft, ter voorkoming van regterlijke vervolging, welke ingeval van overtreding zoude moeten worden toegepast.

En opdat niemand hiervan onkunde zoude kunnen voorwenden, zal deze tweemaal in de *Drentsche Courant* worden opgenomen, en voorts op de gebruikelijke wijze in de steden en gemeenten dezer provincie afgekondigd en aangeslagen.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.
Assen,
21 *Nov.* 1850.
Ter ordonnantie van Dezelve,
W. H. HOFSTEDE, JR.

De Commissaris des Konings in de Provincie Drenthe, de voorbereidende werkzaamheden tot de ligting der Nationale Militie voor 1851 willende regelen, en daartoe gelet hebbende op de ten onderwerpe betrekkelijke resolutiën van den 15 November 1826 no. 12 en den 10 November 1827 no. 24, mitsgaders op de verdere, bij vroegere ligtingen gegevene, voorschriften;

Besluit:

Art. 1. enz. Art. 2. Gemelde Besturen uit te noodigen, om herhaaldelijk, bij publicatie, ter kennis van de belanghebbenden te brengen: dat de manschappen, die bij de Nationale Militie voor *zich zelve* dienen en in den loop van dit jaar, hetzij door *het overlijden van eenen vader of stiefvader, of wel moeder of stiefmoeder, weduwen zijnde, of door eene plaats gehad hebbende regterlijke separatie of echtscheiding der ouderen*, of eindelijk *door overlijden van eenen broeder of broeders* regt op vrijstelling, overeenkomstig de bepalingen vervat in art. 21 in verband met art. 91 en 94 der Wet van den 8 Januarij 1817 (Staatsblad n°. 1), verkregen hebben of mogten verkrijgen en van de dienst verlangen te worden ontslagen, zich daartoe vóór den 15 Januarij 1851, bij request, met overlegging van de noodige bewijsstukken, aan het Bestuur hunner Gemeente behooren te adresseren; met kennisgeving, dat de aanvragen om ontslag, ter zake voorschreven, welke niet vóór den 15 Januarij 1851 bij de Plaatselijke Besturen ingekomen zijn, of waarvan de bewijzen niet in behoorlijke orde mogten worden bevonden, voor dát jaar niet kunnen worden toegestaan.

Art. 3 en 4 enz. En zal extract dezer, bevattende het 2de artikel, van nu tot en met de eerste helft der maand Januarij 1851 telken veertien dagen worden opgenomen in de *Drentsche Courant.*

Assen, *De Commissaris des Konings voornoemd,*
16 *Nov.* 1850. DE VOS VAN STEENWIJK.

Nederland.

27 *Nov.* De heer *van der Oudermeulen* heeft ontslag gevraagd als voorzitter van de directie der Nederlandsche Handelmaatschappij. *(Ned.)*

— Volgens een particulier berigt uit Batavia, ziet het er in de binnenlanden van Java weder ellendig uit door mislukking van het tweede gewas paddie en andere inlandsche cultures, zoodat men vreest voor de herhaling der ellende, die in het begin van dit jaar, vooral in het Demaksche (residentie Samarang) heerschte. *(N. Rott. Ct.)*

— Het plan van organisatie der infanterie is door ZM. den Koning goedgekeurd, op het Loo geteekend en toen naar de residentie verzonden. Onmiddellijk daarop is aan ZM. de voordragt tot de vele benoemingen en bevorderingen, die daarvan het gevolg zullen zijn, ter goedkeuring aangeboden. *(Ned.)*

— Bij Koninklijk besluit van den 19 dezer is vastgesteld de 213de Loterij. De collecte wordt geopend den 16 Dec. en gesloten den 28 Dec. ek. De trekking der eerste klasse begint den 13 Jan., der tweede den 27 Jan., der derde den 10 Febr., der vierde den 24 Febr., der vijfde den 10 Maart ek.

— HM. de Koningin begeeft zich in deze week naar het Loo, om er drie weken te verblijven.

— Men verneemt, dat de Minister van Financiën een besluit aan ZM. heeft aangeboden tot wering der Belgische en andere vreemde koperen munten. *(Ned.)*

— Men zegt, dat de Minister van Marine zijn ontslag gevraagd heeft. Volgens sommigen zou ook de Minister van Oorlog daartoe besloten hebben. *(Id.)*

— Men verneemt, dat de provinciale Commissie van Landbouw in Limburg, bij gebreke van rijks of provinciaal subsidie, besloten heeft zich te ontbinden. *(Id.)*

— Te Zalt-Bommel is, met den 19 dezer, de gemeentelijke broodzetting afgeschaft. *(Id.)*

— De Algemeene Synodale Commissie der Herv. Kerk, is reeds belast geworden met het ontwerpen der reglementen op de benoeming van kerkeraden en predikanten, in overeenstemming met de bepalingen daaromtrent van het ontworpen algemeen Reglement, welke hierop nederkomen: „Het regt tot benoeming van ouderlingen en diakenen en tot beroeping van predikanten, berust bij de gemeente. De gemeente zal dit regt, behoudens de regten van derden, of zelve uitoefenen, of door hen, die zij daartoe bepaaldelijk magtigt, doen uitoefenen. Wettiglijk verkregen collatieregten worden geëerbiedigd, tot dat zij door wet of overeenkomst zullen zijn opgeheven. Tegen de verkeerdheden of misbruiken, die met het bestaan of de uitoefening van het collatieregt gepaard gaan, of daarbij plaats kunnen hebben, zullen door de Kerk de noodige maatregelen worden genomen of uitgelokt. Geen kerkeraad of gemeente kan het regt van *vrije* beroeping in eene collatie veranderen, noch ook immer aan iemand overdragen."

— Op de beeste-markt te Arnhem van 25 dezer waren 476 stuks vee aangebragt; er was veel verkoop tegen verhoogde prijzen. Dienzelfden dag waren er op de markt te Gorinchem 1600 runderen aangevoerd. Het vette vee gold goede prijzen, doch al het overige was zeer laag in prijs. *(Hand.)*

— De Prov. Staten van Friesland hebben den 21 dezer bij de beraadslagingen over de gemeente-wet als hun gevoelen aangenomen: dat voor de gemeentelijke belastingen de bestaande 5 opcenten op de grondbelasting niet verhoogd moeten worden, — bepaaldelijk ook niet bij eene plaatselijke belasting op de inkomsten; dat de bestaande opcenten op de personele belasting behouden kunnen worden, maar niet verhoogd mogen worden; dat de gevangenisstraf, waartoe de regter eenen tot geldboete veroordeelde, die in de betaling daarvan nalatig blijft, kan veroordeelen, tot eene maand moet worden uitgebreid; enz. — Daarna heeft de Vergadering gehandeld over de verbetering der haven van Harlingen, en te dien aanzien hoofdzakelijk bepaald: dat die verbetering in 1851 zal plaats hebben; dat daarbij eene haventong in de kom gemaakt zal worden, dat de grond aan den oostkant der haven door de stad tot zeewering zal worden ingerigt en onderhouden; dat de stad de haven schoon en diep zal houden; dat het aangebodene Rijkssubsidie van ƒ 50,000 zal worden aangenomen. De kosten van het bedoelde werk zijn geraamd op ƒ 143,000. Door de stad Harlingen zal daartoe ƒ 15,000 bijgedragen worden *(Handl.-Ct.)*

— Te Amsterdam is een valsch half guldenstuk van *Willem II*, jaartal 1848, ontdekt. Het schijnt van gego-

ten wit metaal te zijn, is blaauwachtig van kleur en vrij lomp uitgewerkt, vooral in de letters van het opschrift. Ook de kartelrand is niet zuiver. (Utr. Ct.)

28 *Nov.* Bij de Hooge Regering zijn overwegingen aanhangig, om wijzigingen te brengen in de bestaande verordeningen op de beurt-markt en veerschepen, ten einde die meer in overstemming te brengen met de beginselen van vrijheid van vaart en handel.

— Dezer dagen had in de nabijheid van Rotterdam een verschrikkelijk ongeluk plaats. Een bij zijne talrijke vrienden algemeen bemind jong mensch, van 27jarigen leeftijd, de heer *A. J. Cornielje*, behoorende tot eene geachte Middelburgsche familie, deed, volgens zijne gewoonte, eene wandeling vóór het middagmaal, en nam zijnen weg langs den Boezem. Reeds was hij zeven van de acht aldaar op ééne lijn staande watermolens voorbij gegaan, toen plotseling eene wiek van den achtsten hem op het hoofd trof, ten gevolge waarvan hij oogenblikkelijk den geest gaf. (*Amst. Ct.*)

— Sedert eenige dagen wordt te 's Gravenhage verhaald, dat sommige der Ministers, bepaaldelijk die van Justitie, Marine en Oorlog, hun ontslag gevraagd hebben. Naar men er bijvoegt, zouden deze aanvragen in verband staan met de bedenkingen, die in het verslag der Tweede Kamer omtrent de begrootings-wetten voorkomen. Tot dusver is het niet met genoegzame zekerheid bekend, of deze geruchten eenigen grond hebben. (*Hrl. Ct.*)

— In Sept. jl. zijn 2487 Nederl. landverhuizers in New-York aangekomen.

Buitenland.

27 *Nov.* Het berigt over het vergiftigen van den Turkschen Sultan wordt niet bevestigd. — De berigten uit Konstantinopel van 5 Nov. geven verslag van de oproerigheden den 25 Oct. te Aleppo voorgevallen, waarbij vele Christenen gewond of gedood zijn. De rust was hersteld. De eerste berigten waren overdreven; men spreekt nu van slechts elf dooden. De Sultan zal den pacha voor zijne werkeloosheid straffen. (*Utr. Ct.*)

— De Duitsche berigten van 26 dezer, bevatten volstrekt niets dat van eenige verandering in den staat van zaken getuigt. Dezelfde spanning en onzekerheid wordt over het algemeen opgemerkt. Niet te verwonderen is het dan ook dat, bij den voortduur van dien toestand, aan handel en nijverheid een gevoelige slag wordt toegebragt, en dat de klagten van toenemende ellende, vooral in Oostenrijk en Hessen, dagelijks luider in de dagbladen worden aangeheven. Welke ook de uitslag zij der tusschen Oostenrijk en Pruissen gedreven onderhandelingen, ook dan, wanneer duurzame vrede daarvan het gevolg zal zijn, in elk geval zal de geknakte welvaart zich lang de tegenwoordige crisis heugen, welke van de bevolking overdreven en ondragelijke offers vordert, op hetzelfde oogenblik, dat alle nijvere handen, welke het dragen van die lasten mogelijk maakten, voor geruimen tijd aan den arbeid onttrokken worden.

— De Wetgevende Vergadering van Griekenland is op 12 dezer door de Koningin geopend. Het land geniet rust.

— De jongste berigten uit Hongarije schilderen den toestand van dit land als buitengewoon troosteloos, zonder eenige hoop op verbetering. In weerwil der verzekeringen van de regering gelooft men niet, dat de reorganisatie van het land ooit tot stand zal komen. *Kossuth* geniet onder het volk nog altijd dezelfde populariteit, welke bij zeer velen zelfs naar eene godsdienstige vereering zweemt. Intusschen is de toestand te Weenen zelf verre van te verbeteren. Handel en nijverheid kwijnen, zoo wel wegens de vrees voor oorlog, als wegens het gebrek aan geld en de jongste maatregelen van de bank betrekkelijk de hulp-banken.

— Uit Posen wordt geschreven, dat Rusland ook aan de Pruissische grenzen een observatie-corps zal bijeentrekken, en dat de daarvoor bestemde troepen reeds op marsch zijn.

— In Engeland worden nog steeds vergaderingen gehouden en adressen opgesteld tegen de herstelling van de Roomsche hierarchie daar te lande.

— Te Parijs maakt men zich vrolijk met het berigt in den *Deutschen Reform*, dat *Changarnier* met den President verzoend zou zijn en als prijs der Keizerskroon den linker Rhijn-oever had aangewezen.

— Geheel Versailles spreekt op dit oogenblik van het volgende originele voorval: Een jeugdig séminarist was zijn vacantietijd gaan doorbrengen bij zijne nicht, mevr. *de L.*, eene jonge bekoorlijke weduwe. Dezer dagen waren beide van eene lange wandeling huiswaarts gekeerd. Ongelukkiglijk heeft deze woning slechts één uitgang, en gedurende de afwezigheid der meesteres, had de dienstmaagd een trompetter der karabiniers, haren neef, een grooten jongen, bij zich toegelaten, wiens ledige maag zij juist bezig was met een kop bouillon en een stuk brood te versterken, toen mevr. *de L.* aanschelde. Men kan zich den schrik van militair en keukenmeid verbeelden. Na vruchteloos beproefd te hebben zich in een kast te verschuilen, die echter voor den trompetter te klein was, nam hij de vlugt onder het ledikant van mevr. *de L.* Deze trad kort daarop, na haren neef goeden nacht te hebben gewenscht, haar slaapvertrek binnen. Zij was op het punt, om haar nachtgewaad aan te trekken, toen zij, omkeerende, ontwaart.... wien? Onzen séminarist, die voor haar op de knieën ligt, met een smeekend gelaat en uitgestrekte armen, even als *Jean Jacques* voor mad. *Basilio*, zijne liefdesverklaring afleggende. „In 's hemels naam neef," riep mevr. *de L.* geheel ontroerd uit, „sta op en verwijder u, wat zoude men van mij denken, indien men wist, dat gij op dit uur hier waart; gij vergeet wie ik ben en vooral wie gij zijt." „Waarde nicht," antwoordde de jongman, „ik denk aan niets dan om u te beminnen en geene magt ter wereld zal mij van hier verdrijven, al klonken de bazuinen des laatsten oordeels in mijne ooren." Op het hooren van deze woorden zet onze karabinier, die zich vreeselijk verveelde, de trompet aan den mond en laat eene krachtige reveille hooren: *Trrrrrlatatatatatata.* Mevr. *de L.* geeft een gil, de séminarist stuift de kamer uit en de karabinier maakt van de algemeene angst gebruik, om naar de hoofdwacht terug te keeren, van waar hij gedacht had slechts een oogenblik verwijderd te blijven.

— De *Courier de Marseille* verhaalt het volgende voorval: Zeker rijk koopman dezer stad had een jeugdigen klerk in zijne dienst, over wien hij zeer tevreden was. Sedert eenigen tijd evenwel merkte hij op, dat zijn klerk aan het een of ander verdriet leed, daar hij steeds treurig en afgetrokken was. Hij verzocht hem zijn leed mede te deelen en deze verhaalde hem, dat eene ongelukkige liefde hem in die treurigheid gebragt had, daar het voorwerp zijner liefde ver boven hem, eenvoudigen klerk, verheven was. De Koopman, zich verzekerd houdende, dat zijne liefde door wederliefde beantwoord werd, gaf zijn klerk den raad, het meisje te schaken. Maar ook hier bestond eene bijna onoverkomelijke zwarigheid. Den armen klerk ontbraken de geldelijke middelen, om dit romaneske plan te volbrengen. Wat nood: de edele patroon was hem ook hierin ten dienste en gaf hem een bankbillet van 500 frs. Nu aarzelt de gelukkige klerk niet langer en volvoert onverwijld de voorgenomene schaking. De dienstvaardige patroon, geheel vervuld met de bewustheid van eene edele daad bedreven en twee menschen gelukkig gemaakt te hebben, zet zich des avonds met een opgeruimd gemoed aan tafel, maar den maaltijd willende beginnen, bemerkt hij dat eene der plaatsen ledig was. Zijne bekoorlijke dochter ontbrak, en te vergeefs werd zij overal gezocht. Waar zij gebleven was, zal de scherpzinnige lezer ligtelijk begrijpen. Hij had zijne eigene dochter helpen schaken.

28 *Nov.* Berigten uit Berlijn van den 25 melden, dat dien dag depêches uit Weenen ontvangen waren. Met den inhoud was men niet bekend, maar allerlei verontrustende geruchten waren in de stad in omloop.

Assen, 29 November.

In de *Prov. Gron. Courant* van 26 dezer komt een berigt voor, dat de heer *J. Wind*, opzigter bij 's Rijks Waterstaat in dit gewest, tot Ingenieur bij de Drentsche Kanaal-Maatschappij zou zijn benoemd. Wij kunnen dit bepaaldelijk tegenspreken; wel zijn aan den heer *Wind* aanbiedingen gedaan, om tijdelijk bij de gezegde Maatschappij als opzigter werkzaam te zijn, doch deze moeten, naar men zegt, niet, althans nog niet, tot het verlangde resultaat geleid hebben.

— De heer *P. Koster*, die tijdelijk belast is geweest met de waarneming der betrekking van Controleur der Directe belastingen en van het kadaster te Assen, opengevallen door het overlijden van den heer *Moeth*, is den 27 dezer naar 's Hage teruggekeerd; met de verdere tijdelijke waarneming van gezegde betrekking is belast de heer *H. Tuinhout*, Controleur van de directe belastingen en van het kadaster te Groningen.

— Schipper *Roeland* van Genemuiden, tegen wien door den Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Zwolle eene maand gevangenisstraf was geëischt, wegens het overzeilen van de ketting over het Zwolsche diep, is vrijgesproken. - Schipper *J. C. Jansen*, die gedreigd had de tolgaarders bij het Zwolsche Diep te zullen doodschieten, is veroordeeld tot eene maand gevangenisstraf.

— Het Hof alhier heeft vrijdag j.l. *J. Menning* (zie ons no. 93) schuldig verklaard aan den hem te laste gelegden diefstal van horologien bij *A. Esselbrugge* te Hoogeveen, en hem dienvolgens veroordeeld tot 5 jaren tuchthuisstraf en eerloosverklaring.

— Door de correctionele Regtbank te Assen zijn veroordeeld, den 26 dezer: *H. K.*, boerenknecht te Zuidwolde, wegens het toebrengen van slagen en verwonden van *Gerrit de Graaf*, tot gevangenisstraf van 6 weken en f8 boete; — *E. P. v. d. W.*, te Hoogeveen, wegens het openlijk laten weiden van vee op eens anders in den oogst

staanden grond, tot gevangenisstraf van 14 dagen; — *B. B.*, landbouwer te Ruinen, wegens het slaan van den veldwachter van Dwingelo, tot gevangenisstraf van 1 maand; — *G. W. N.*, dienstmeid te IJhorst, gemeente Staphorst, wegens het stooten van *Jantje Linthorst*, tot gevangenisstraf van 8 dagen; — *J. P. K.*, arbeider aan de Pesserdijk, gemeente Ruinen, wegens het aangrijpen en op den grond werpen van *Jan Geerts Westerveen*, tot gevangenisstraf van 14 dagen; — *J. B. U.*, arbeider te Hoogeveen, wegens het verwonden van *Klaas Lamberts Kist*, tot gevangenisstraf van 3 maanden en *f* 8 boete; — *J. v. d. B.* te Wanneperveen, wegens beleediging van den Veldwachter en Policie-bediende te Meppel, tot eene boete van *f* 20; — *J. J. K.* en *C. V.*, arbeiders te Smilde, wegens het toebrengen van slagen aan *A. W. B.* en *B. B. V.* tot gevangenisstraf van 3 maanden en boete van *f* 8 ieder; — *J. S.*, scheepsjager te Stadskanaal, wegens het door zijne onvoorzigtigheid veroorzaken van een val aan *Freerk Benus*, tot gevangenisstraf van 1 maand en eene boete van *f* 8; — *K. B.*, bakker te Hoogeveen, wegens het aangrijpen van *J. W. Zuide*, tot eene boete van *f* 10; — *J. L.*, zonder beroep, te Dalen, wegens diefstal van een broek, tot gevangenisstraf van 3 maanden; — *J. J. P.*, arbeider te Klatering, gemeente Beilen, wegens diefstal van een zilveren horologie, tot gevangenisstraf van 18 maanden.

— Dingsdag avond hebben de acht Bohemer muziekanten, onder directie van den heer *Protz*, ook hier een concert gegeven; de toehoorders waren, even als zulks ook in andere plaatsen het geval geweest is, opgetogen over de schoone uitvoering der onderscheidene stukken; algemeen wenschte men dan ook, dat de bedoelde kunstenaars op hunne terugreis van Groningen, werwaarts zij zich thans begaven, hier een tweede concert mogten geven, ten einde men gelegenheid had, om op nieuw een genotrijken avond door te brengen.

— In de omstreken van Hoogeveen zijn dezer dagen zwanen opgemerkt; zelfs heeft men te Pesse, gemeente Ruinen, gansche koppels dezer vogels gezien. Oude lieden voorspellen daaruit vorst. *(Gron. Ct.)*

* *Peize*, 28 *Nov.* Gisteren zijn alhier twee schapen in het land van de wed. *Luinge* geslagt; de dieven hebben het vleesch en de huiden mede genomen en alleen de pooten en ingewanden laten liggen; het land was niet ver van het huis verwijderd. Men hoopt, dat de justitie de daders zal ontdekken.

* *Meppel*, 28 *Nov.* In den loop dezer week zijn hier bij drie onderscheidene ingezeten ontvangeneh een valsche gulden, een valsch 50 cent stuk en een valsch 10 cent stuk; aan den stempel is niets bijzonders op te merken, de kleur alleen onderscheidt ze van de echten.

Zoo is dan de bouw van het nieuwe Stadshuis te Assen, immers uitwendig, volbragt en hoezeer daarop wel aanmerkingen zijn te maken, moeten wij erkennen, dat het zich wel voordoet en de stad der paleizen, zooals de graaf *van Hoogendorp* die heeft gelieven te noemen, niet weinig tot luister verstrekt. Maar zoude die luister de finantieel niet krachtige gemeente ook te duur komen te staan? Wij zijn daaromtrent ongerust en wij schrijven dit, om daarvan de plaatsing in de *Drentsche Courant* te verzoeken, in de hoop, dat het aanleiding moge geven tot eene geruststellende teregtwijzing, welke wij bij de nog steeds geheime behandeling der gemeentebelangen anders niet ligtelijk kunnen erlangen. Wij zijn ongerust vooral wanneer wij bedenken, in welken onvolledigen en zwakken toestand de gemeenteraad zich in den laatsten tijd bevond, en ook dewijl het gerucht zegt, dat op den staat van begrooting weder is voorgedragen de vervreemding van gemeente-eigendom en wel van eene strook gronds van het Broek bijlangs het bosch, welks behoud van het uiterst gewigt is, omdat het met het plan van kanalisatie van Drenthe in naauw verband staat. Zoude het niet te bejammeren zijn, dat, voor eenig praal-vertoon, het vooruitzigt, om de gemeente Rolde, door betrekkelijk geringe kosten, naar men zegt, met de Drentsche hoofdvaart in aanraking te brengen, verwijderd en bemoeijelijkt werd? Voor het tegenwoordige doen wij niet meer dan vragen. *X.* *Ingezonden.*

Plaatsgebrek heeft ons verhinderd, eerder melding te maken van het dezer dagen uitgekomen *derde stuk*, *tweede gedeelte van het Geschiedkundig Overzigt van de Besturen in Drenthe*, door den Provincialen Archivarius van dat gewest, den heer *J. S. Magnin*. Met dit gedeelte heeft de ijverige en kundige schrijver zijne taak ten einde gebragt, en een werk geleverd, dat voor de vroegere geschiedenis van dit aloude gewest onmisbaar en eenig is; wij twijfelen dan ook niet, of dit gedeelte zal evenals de vroegere stukken niet alleen in Drenthe, maar ook in de zuster-Provincien met belangstelling ontvangen worden. Het werk geeft meer dan de titel belooft; deze opmerking, bij de vorige gedeelten gemaakt, geldt ook geheel en al ten aanzien van dit laatste; volgens den titel toch zou men alleen een verhaal van de staatkundige lotwisselingen van Drenthe verwachten, men vindt er echter ook menige wetenswaardige bijzonderheid in ten aanzien van het regtswezen, de kerkelijke zaken enz. enz.; trouwens hiertoe was wel aanleiding in de vroegere staatsgesteldheid van Drenthe, welke daarin met die van de andere gewesten onzes vaderlands en van andere landen overeenkwam, waar toen het staatsbestuur met het kerkbestuur en het regtswezen veel naauwer verbonden was dan thans. Gaarne zouden wij den schrijver in dit *Overzigt* op den voet volgen, en sommige zijner gevolgtrekkingen nader ter toets brengen, waarbij wij welligt niet in alles met hem zouden overeenstemmen, maar onze beperkte ruimte verbiedt ons zulks; wij zullen ons bepalen tot eene korte inhoudsopgave van het thans uitgekomen gedeelte, welke naar wij vertrouwen, velen zal uitlokken, om nader met het werk kennis te maken, waartoe wij hen gerust durven uitnoodigen. Dit gedeelte behandelt de besturen, die in Drenthe aan elkander opgevolgd zijn van 1580 tot 1814 en bevat dus ongetwijfeld het belangrijkste tijdvak van de geschiedenis van dit gewest. De schrijver heeft hetzelve in 8 Afdeelingen gesplitst, waarvan de hoofdinhoud is, als volgt: § 1. De behandeling van Drenthe, als lid der Unie na den afval van den Graaf *van Rennenberg* en gedurende den tijd, dat het genoemde Landschap nog in de magt der Spanjaarden is gebleven. — § 2. Oneenigheden van verschillenden aard over de inrigting van 's Landschaps Bestuur, nadat Drenthe door de Spanjaarden was ontruimd. — § 3. Wijze van 's Landschaps regering, nadat gemelde oneenigheden waren geeindigd; bijzonderheden omtrent het regtswezen, de hervorming, de kerkelijke inrigtingen, de financien, enz. van 1603 tot 1795. — § 4. Vervolg van de voorvallen in en betrekkelijk de Heerlijkheid Coevorden. — § 5. Voortzetting van de beschouwing der Heerlijkheid Ruinen en Ruinerwold en van hare instellingen. — § 6. Overzigt van de zaken der Heerlijkheid Hoogersmilde. — § 7. Verslag van het voorgevallene ten aanzien van de Heerlijkheid Echten of Echtens-Hoogeveen, ook wel de Jurisdictie van den Huize Echten genaamd. — § 8. Voorvallen betrekkelijk de regering van Drenthe, gedurende het tijdvak van 1795 tot 1814. — Overigens is achter dit laatste gedeelte gevoegd een Chronologisch Register van de Oude Stukken, welke in het geheele werk zijn opgenomen en waarvan het oudste het jaartal 1036 draagt.

Red.

Longziekte.

* *Dwingelo*, 26 *Nov.* Wanneer wij den loop en de uitbreiding der longziekte sedert eenige jaren, of sedert haar ontstaan (1833) in ons land gadeslaan, dan ziet men, dat deze uitbreiding bijna uitsluitend plaats had door aanvoer van vee uit streken, waar genoemde ziekte heerschte. Lang kan de smetstof in het ligchaam huisvesten, eer dezelve tot die mate van rijpheid is gekomen en die verwoesting aan de longen heeft aangerigt, dat de ziekteverschijnselen zich uiterlijk voordoen. De veehouder, daarop niet bedacht, wil meestal de oorzaak van het uitbreken der longziekte op zijnen stal niet toegeschreven hebben aan de besmetting, door een reeds voor langen tijd aangekocht rund overgebragt, ook om de schuld te ontwijken, dat men oorzaak zoude zijn van het ontstaan der longziekte in eene plaats. Hierdoor echter loopen wij gevaar, dat die gevreesde ziekte weder tot ons uit eene naburige provincie, als Friesland of Overijssel, waar dezelve thans nog heerscht, wordt overgebragt; het is toch zeker, dat men in deze gemeente en omstreken, waar men een jaar geleden nog geducht met de longziekte had te kampen, koeijen uit Friesland aankoopt, en dat er te Meppel, door boeren van Staphorst, vleesch en huiden worden verkocht, afkomstig van longzieke runderen. Dus veehouders, weest voorzigtig, koopt geen vee aan uit eene besmette streek, om, zoo gij meent, eenig voordeel te behalen, want gij kunt daardoor welligt u zelve, uwe buren, ja misschien eene geheele provincie in ellende storten. In onze provincie kunt gij onder elkander handel genoeg drijven. Mogen onze naburen roekeloos te werk gaan, laten wij op onze hoede zijn, want even als in een vorig jaar in Friesland de longziekte is ontstaan door middel van runderen, welke uit Drenthe aldaar zijn ingevoerd, even zoo goed kan hier de longziekte ontstaan, door invoer van Friesch vee, of uit die streken, waar de longziekte heerscht. *L. H.*

Correspondentie.

Het stuk van den heer *W. J. Schutteraer* uit Zwolle, over tol op het Zwolsche Diep, zal, zoo mogelijk, in een volgend no. worden opgenomen.

Burgemeester en Assessoren der Gemeente Emmen, brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat de inschrijving in de leening van *f* 2000, het bedrag der eerste storting van de door deze gemeente gegeven tien aan-

deelen, ieder van duizend guldens, in de Drentsche Kanaal-Maatschappij, tegen eene rente van *vier en een half* ten honderd wordt opengesteld; dat volgens goedgekeurd plan van geldleening dezer gemeente ieder aandeel groot is ƒ 500; dat de inschrijving kan geschieden ten kantore van den Gemeente-Ontvanger te Emmen, alwaar het plan van geldleening, behalve ten Gemeentehuize ter inzage zal voorliggen; dat het bedrag der inschrijving in eens ten kantore van den Gemeente-Ontvanger aldaar moet worden gestort.

Burgemeester en Assessoren voorn.
De Burgemeester tevens Secretaris,
L. OLDENHUIS TONCKENS.
De Assessor,
J. SCHIBBING.

Emmen, 18 *Nov.* 1850.

De Contrôleur der Directe Belastingen en van het Kadaster te Groningen, berigt den belanghebbenden dat hij tevens belast is met de waarneming *ad interim* der contrôle van het Kadaster Assen, en verzoekt alle stukken welke betrekkelijk *laatstgemelde contrôle* aan hem mogten worden ingezonden te adresseren te Groningen.

H. TUINHOUT.

Bij *G. Studel*, Mr. Steenhouwer te Assen, zijn te bekomen alle soorten van **Marmeren SCHOORSTEENMANTELS, MEUBELBLADEN** en **KAGCHELPLATEN**, tot ZEER VERMINDERDE prijzen.

Maatschappij
TOT ONDERLINGE ONDERSTANDS-VERZEKERING
OP DEN OUDEN DAG,
GEVESTIGD TE AMSTERDAM.

Goedgek. bij Kon. besluiten d.d. 28 *Nov.* 1849 *en* 17 *Maart* 1850.

Directeuren: H. J. KOOPMAN en Mr. S. J. COHEN.

Commissarissen: Mr. J. R. CORVER HOOFT, J. DE MAN en Jhr. Mr. P. J. BOSCH VAN DRAKENSTEIN.

Hoofd-Agent voor de Provincie Drenthe: **J. HAAK**, te Assen.

Het doel van deze Maatschappij is, om aan Personen uit alle Standen de gelegenheid open te stellen, tegen eene wekelijksche, maandelijksche of jaarlijksche bijdrage of wel door eene Koopsom in eens zich eenen rustigen ouden dag te verzekeren.

Waarborgen voor de zekerheid der Deelnemers zijn onder anderen: De op ervaring en wetenschap rustende en van Regeringswege onderzochte berekening, — het bestendig toezigt der Commissarissen en van eenen Wiskundige als adviseur, — de regten welke de Deelnemers als Leden kunnen doen gelden, — de verantwoordelijkheid der Directeuren en hunne verpligting, om borgtogt te stellen, — de bepaling, dat de Fondsen zullen worden belegd door inschrijving op een van de Grootboeken der Nationale Schuld, zoodra de in Kas zijnde gelden de *minste* inschrijving zullen gedoogen, enz.

Voorbeeld van deelneming: Iemand, oud 20 jaren, verlangt van zijn 60ste jaar af tot aan zijn overlijden jaarlijks ƒ 125 te genieten. Hiervoor betaalt hij wekelijks ƒ 0.15 of maandelijks ƒ 0.63 of jaarlijks ƒ 7.50, van af den dag der deelneming tot aan den 60jarigen ouderdom, — of wel in eens als koopsom ƒ 124, zonder tot betaling van eenigen inleg of andere contributie gehouden te zijn. Wil men op eenen lateren ouderdom deelnemen — of vroeger — of eene grootere uitkeering genieten, zoo kan men dit verkrijgen door eene in verhouding daarvan verhoogde bijdrage.

Inlichtingen bij den HOOFD-AGENT op franco aanvrage te bekomen.

Uitmuntend **PLANTSOEN** van **Grove Dennen**, in onderscheidene grootte met de kluit te leveren, te bevragen *aan 't Huis te Duinen* te Paterswolde.

H. C. REINDERS

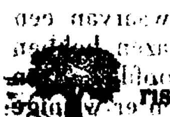

Ten overstaan van Mr. *L. Kniphorst*, Notaris te Emmen, zullen op vrijdag den 6 December 1850, des morgens te 10 uren in het Noord-Sleener bout, gemeente Sleen, publiek verkocht: **200** zware op stam staande **EIKENBOOMEN**, ten verzoeke van de Markgenooten van Noord-Sleen.

Emmen, 26 *November* 1850. L. KNIPHORST.

Op dingsdag den 10 December 1850, des morgens te 10 uren te Emmen, zal ten overstaan van Mr. *L. Kniphorst*, Notaris te Emmen, publiek worden verkocht: Een **BOERENHUIS** met een ruime **TUIN**, staande te Emmen aan den weg naar Odoorn, zeer geschikt voor den opbouw van een heerenhuis, voorts het daarbij behoorende **BOUW-** en **GROENLAND** en een-vierde **WAARWAARDEEL** in de markte van Emmen en Westenesch. — toebehoorende aan *H. Timmermans* aldaar.

Emmen, 26 *November* 1850. L. KNIPHORST.

De Boekverkooper *J. OOMKENS*, *J.zoon*, te Groningen geeft uit en heeft bij alle zijne Confraters in de Provincie **Drenthe** verkrijgbaar gesteld:

GESCHIEDKUNDIG OVERZIGT van de BESTUREN, *die, vóór de herstelling van NEDERLAND in* 1814, *elkander in DRENTHE zijn opgevolgd.* Door J. S. MAGNIN, *Provinciaal Archivarius van Drenthe, Lid van Binnen- en Buitenlandsche Geleerde Genootschappen.* Derde stuk. Tweede gedeelte. Loopende van het jaar 1580 tot het jaar 1814. Gr. 8° ƒ 3.60.

Dit belangrijk werk is nu geheel compleet en wordt, zoolang *de geringe voorraad* strekt, afgeleverd voor den prijs van ƒ 13.75; ieder inwoner van Drenthe zal zich gewis deze gelegenheid ten nutte maken. H.H. Inteekenaren, welke hunne exemplaren vroeger door tusschenkomst van het Bestuur der Provincie ontvangen hebben, zal dit laatste stuk geworden door tusschenkomst van de Heeren *van Gorcum en Comp.* te Assen.

De gemiddelde prijzen der Rogge en Boekweit op de weekmarkten van *Assen*, *Coevorden*, *Hoogeveen* en *Meppel*, gedurende de eerste helft der maand Nov. hebben bedragen, het Ned. mudde:

te *Assen*,	Rogge	ƒ 6.00;	Boekweit	ƒ 5.62½;
te *Coevorden*,	„	ƒ 5.75;	„	ƒ 5.25;
te *Hoogeveen*,	„	ƒ 6.22½;	„	ƒ 4.90;
te *Meppel*,	„	ƒ 6.13½;	„	ƒ 5.87½.

De zetting van het roggebrood is laatstelijk bepaald:

te *Assen*,	de	6	Ned.	ponden	48	cent.
te *Coevorden*,	„	„	„	„	47	„
te *Dalen*,	„	„	„	„	43	„
te *Hoogeveen*,	„	„	„	„	48	„
te *Meppel*,	„	„	„	„	49	„

Assen, 22 *Nov.* 1850.
De Commissaris des Konings in de Provincie Drenthe,
DE VOS VAN STEENWIJK.

LOTERIJ, 5. kl. 9. 10. en 11. lijst: n. 12529 ƒ 25,000; n. 4673 ƒ 10,000; n. 14868 ƒ 2500; n. 3045 ƒ 2500; n. 19400 en 13943 elk ƒ 1000; n. 2097, 5498, 2982, 6071, 8887, 8515, 8649, 2230 en 4767 elk ƒ 400; n. 2912, 10641, 9546, 16032, 5839, 16437, 9319, 5814, 10905 en 9552 elk ƒ 200.

Coevorden, 25 *Nov.* Rogge ƒ 6.00. Boekweit ƒ 5.00; Boter ned. pond ƒ 0.50. Zetting: 6 p. roggebrood ƒ 0.47;

Hoogeveen, 26 *Nov.* Rogge ƒ 6.15. Boekweit ƒ 4.90. Haver ƒ 2.50. Boter n. pond ƒ 0.52. Honig n. pond ƒ 0.34. Ter markt aangeb.: 78 mudden rogge; 78 m. boekweit; 3 m. haver; 287 p. boter; 300 p. honig. Zetting: 6 p. roggeb. ƒ 0.48.

Assen, 28 *Nov.* Rogge ƒ 5.90 a ƒ 5.25. Boekweit ƒ 4.75 a ƒ 4.25. Aardapp. ƒ 1.50 a ƒ 1.30. Boter n.p. ƒ 0.55 a ƒ 0.50. Stroo 100 n. p. ƒ 2.50.
Aantal: 470 mud Rogge; 212 mud Boekweit; 187 mud Aardapp.; 580 n. pond Boter; 0 n. pond Hooi; 5000 n. pond Stroo; 160 Wagens. Zetting: 6 p. roggebrood ƒ 0.46.

Groningen, 26 *Nov.* Tarwe ƒ 7.60 a ƒ 6.10. Rogge ƒ „.„; nieuwe ƒ 5.55 a ƒ 6.15. Boekweit, zand ƒ 5.40 a ƒ 5.70, veen ƒ 5.25 a ƒ 5.55. Garst ƒ 3.75 a ƒ 4.35, nieuwe zomer ƒ 3.70 a ƒ 4.30, knobbe ƒ 4.35 a ƒ 4.65. Dikke haver ƒ 2.70 a ƒ 3.25. Voerhaver ƒ 2.50 a ƒ 2.80. Paardeboonen ƒ 4.75 a ƒ 5.25 Koolzaad ƒ 9.25 a ƒ 10.75. Gort grove ƒ 7.25 a ƒ 7.60, parel 100 ned. pond. ƒ 10.00 a ƒ 11.50. Raapolie per vat ƒ 35.00. Boter ½ ton ƒ 23.50.

Steenwijk, 25 *Nov.* Rogge ƒ 5.50 a ƒ 6.00. Haver ƒ 3.15 a ƒ 3.50. Boter ⅛ vat ƒ 15.00.

Oldemarkt, 23 *Nov.* Boter ⅛ vat ƒ 16.00 a ƒ 16.50.

Amsterdam, 27 *Nov.* Werk. Sch. 2½ pct. 52⅝ a 53⅛; dito 3 pct 62; Werk. Sch. 4 pct 81 a 82⅛.

Te *Assen*, VAN GORCUM EN COMP., Provinciale Drukkers.